MARTS 2018

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja ZIŅNESIS

Attēlā: Skats nodarbībā skolēniem, ko vada LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta vadītājas vietniece Zane Lāce. Foto: LNVM.

PRETĪ PAVASARIM – AR JAUNĀM ZINĀŠANĀM

Skolēnu pavasara brīvlaikā no 13. līdz 16. martam muzejs piedāvā plašu nodarbību programmu un individuālā apmeklējuma iespējas – jaunu zināšanu apguvei un lietderīgai laika pavadīšanai.

Vairāk par piedāvājumu lasiet Ziņneša 4. lappusē!

MARTS KALENDĀRS

LNVM IZSTĀDES

vieta: Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, pamatekspozīcija un izstāžu zāles, Brīvības bulvāris 32, Rīga

pastāvīgā ekspozīcija
“Latvijas senvēsture”, “Livonija”, “Latvijas teritorija un iedzīvotāji 16.–18. gs.”
“Kurzemes un Zemgales hercogiste 16.–18. gs.”
“Muiža un muižniecība 17.–19. gs.”, “Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gs.”
“Dzīvesvide un ikdiena 19. gs. un 20. gs. sākumā: bīdermeiera un jūgendstila interjeri”
“Tehniskā modernizācija 19. gs. un 20. gs. sākumā”
“Latvieši 19. gs. otrajā pusē un 20. gs. sākumā: nacionālā pašapziņa, kultūra un sabiedriskā dzīve”
“Latvijas Republika. 1918–1940”
“*Art Deco* interjers Latvijā 20. gs. 30. gados”
“Latvijas Republikas okupācija un pievienošana PSRS. 1940–1941”
“Totalitāro okupācijas režīmu represijas pret Latvijas iedzīvotājiem. 1940–1953”
“Padomju vara Latvijā: ideoloģija, pārvalde un saimniecība. 1944–1985”
“Ikdienas dzīve Padomju Latvijā. 20. gs. 60. gadu dzīvokļa interjers”
“Latvieši svešumā. 1944–1990”
“Latvijas Republikas valstiskās neatkarības atjaunošana”

pastāvīgās izstādes
“Sakrālā māksla”
“Nauda Latvijā”

vieta: Dauderu nodaļa, Zāģeru iela 7, Rīga

laiks: no 2018. gada 28. marta līdz 27. maijam
izstāde “Mantojums”

laiks: līdz 2018. gada 1. aprīlim
izstāde “Interjera un sudraba priekšmeti no Gaida Graudiņa kolekcijas”

laiks: līdz 2018. gada 18. martam
izstāde “Latvijas ainavas gleznās un akvareļos no Gaida Graudiņa kolekcijas”

pastāvīgās izstādes
“Divas dienas Kārļa Ulmaņa dzīvē”

pastāvīgās ekspozīcijas daļas
“Virtuve”, “Mūzikas salons”, “Gaida Graudiņa kolekcija”

vieta: Tautas frontes muzeja nodaļa, Vecpilsētas iela 13/15, Rīga

laiks: līdz 2018. gada 10. martam
izstāde: “Vēstures liecības par 1991. gada janvāra barikādēm Rīgā”

pastāvīgā ekspozīcija
“Atmoda–LTF–neatkarība”, “Parlamentārā revolūcija”

IZMAIŅAS MUZEJA DARBA LAIKĀ LIELDIENĀS:
29. MARTĀ 10.00–16.00
30. MARTĀ slēgts
31. MARTĀ 10.00–16.00
1. APRĪLĪ slēgts

PRIECĪGUS SVĒTKUS!

LNVM IZSTĀDES ĀRPUS MUZEJA

vieta: “Galerija Centrs” Rīgā, Audēju ielā 16
laiks: līdz 2018. gada 7. martam
izstāde: “Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens”

vieta: Rīgas Ķengaraga vidusskola
laiks: 2018. gada 19.–23. marts
izstāde: “Rīgas naudai – 800”

LNVM VIRTUĀLĀS IZSTĀDES

ZIŅNESIS
www.lnvm.lv

19. GADSIMTA OTRĀ PUSE – PĀRMAIŅU LAIKS

3. marta ekskursija Latvijas vēstures ekspozīcijā pieaugušajiem ļaus iepazīt latviešu zemnieku tradicionālo dzīvesveidu 19. gadsimtā, kā arī saprast būtiskākās pārmaiņas 19. gadsimta 2. pusē, kas mainīja ierasto dzīvesvidi un ikdienu. Ekskursijas sākums – 14.00.

Attēlā: Skats LNVM ekspozīcijā "Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gadsimtā". Foto: Valters Lācis.

Latvijas Nacionālajā vēstures muzejā ir lielākā un vērtīgākā latviešu etnogrāfisko un tautas lietišķās mākslas kolekciju krātuve. Tajā kopā ir 84 000 etnogrāfisko priekšmetu, daļa no tiem apskatāma ekspozīcijā un raksturo latviešu dzīvesveidu – gan saimniecisko dzīvi ar tradicionālo lauksaimniecību, zveju, biškopību, gan amatniecību, gan materiālo un garīgo kultūru. Atsevišķa ekspozīcijas daļa ir veltīta tautastērpiem, kas vēsta par gadsimtu gaitā veidotām tradīcijām, estētiskajiem ideāliem, kultūras sakariem un mijiedarbību, kā arī dažādu laikmetu mākslas stilu un pilsētu kultūras ietekmēm.

Ekskursija iztēlē pārcels apmeklētājus uz 19. gadsimtu, kad notika pakāpeniska zemnieku tiesību paplašināšana – tika atcelta dzimtbūšana, un zeme no muižas īpašuma kļuva par zemnieka īpašumu. Tā zemnieks no muižai piederīga darbaspēka kļuva par pilntiesīgu iedzīvotāju, kura sasniegumus noteica paša talants, centība un iniciatīva. 19. un 20. gadsimta mijā sekoja pārmaiņas dažādās dzīves jomās: industrializācija, transporta sistēmas pilnveide, rūpniecisku uzņēmumu dibināšana, iedzīvotāju koncentrēšanās ap pilsētām u. c. Pieejamāka kļuva ceļošana, paplašinājās drukātā vārda izplatība, mazinājās ar kārtu vai dzimumu saistītie ierobežojumi un aizliegumi. Arvien lielāks skaits cilvēku varēja iepazīties ar pasaules daudzveidību, brīvi izvēlēties dzīvesvietu un nodarbošanos.

Cena par dalību pasākumā – ieejas biļete muzejā.

KO LATVIEŠI LIKA GALDĀ PIRMS SIMTS GADIEM UN SENĀK?

Ko ēdiens un galda kultūra vēsta par savu laiku? Kādi tie bija 19. gadsimtā? Latvijas Nacionālais vēstures muzejs aicina mazos vēstures interesentus kopā ar vecākiem apmeklēt cikla "Muzejs ģimenei" nodarbību "Stāsti par senajiem ēdieniem", kas notiks sestdien, 10. martā, plkst. 12.00.

Attēlā: Skats nodarbībā „Stāsti par senajiem ēdieniem". Foto: LNVM.

19. gadsimta latviešu zemnieku dzīvesveidu no šodienas šķir vien nedaudz vairāk par 100 gadiem, taču – cik daudz kas ir mainījies! Lielākā uzmanība nodarbībā tiks pievērsta ēdienam un tā gatavotājam. Ko mūsu priekšteči ēda laikmetā, kurā nebija pārtikas lielveikalu? Kādi darbi zemniekam bija jādara, lai iegūtu pārtiku? Ko laucinieki pirka tirgū un pilsētu veikalos un ko audzēja paši? Kad Latvijas teritorijā sāka audzēt kartupeļus, gurķus, salātus? Ko zemnieks zināja par kafiju un kas bija "gardēdiens"? No kāda vecuma pusdienu maltītes laikā drīkstēja stāvēt pie pieaugušo galda, un kāpēc mazi bērni pie galda nesēdēja kopā ar pieaugušajiem?

Sanākušajiem būs iespēja izpētīt senus galda un virtuves piederumus no muzeja krājumiem, minēt ēdienu mīklas, kā arī iemācīties kādu tautasdziesmu par ēšanu un uzzināt interesantas senu ēdienu receptes. Kā ierasts, nodarbības darba lapās būs dažādi tematam atbilstoši uzdevumi, kurus apmeklētāji varēs risināt arī mājās.

Nodarbības aptuvenais ilgums – līdz pusotrai stundai, iepriekš pieteikties nav nepieciešams. Par ģimeni šo nodarbību kontekstā muzejs uzskata pirmsskolas un jaunāko klašu bērnus, kurus pavada pieaugušie (vecāki, radinieki, draugi). Maksa par līdzdalību cikla "Muzejs ģimenei" pasākumā – 4 eiro neatkarīgi no ģimenes locekļu skaita.

PAVASARA BRĪVLAIKS – ARĪ JAUNĀM ZINĀŠANĀM

Ja ilgi gaidītajā skolas brīvlaikā rodas vēlme pēc jaunu zināšanu un iemaņu apguves, muzejā šādu iespēju netrūkst: no 13. līdz 16. martam katru dienu plkst. 12.00 Brīvības bulvārī 32 notiks izglītojošas nodarbības. Tās aicinām apmeklēt skolēnus – gan individuāli, gan kopā ar draugiem vai ģimeni. Nākot uz muzeju brīvlaikā, skolēns ne tikai varēs papildināt un nostiprināt zināšanas Latvijas vēsturē, bet arī saturīgi pavadīt laiku kultūrvēsturiskā un izglītojošā vidē.

13. martā 12.00 nodarbība "Mājokļi" sākumskolas skolēniem: muzeja pamatekspozīcijā varēs uzzināt, kādi bija cilvēku mājokļi dažādos laikos Latvijas teritorijā: kur dzīvoja un no kā savus mājokļus cēla ļaudis akmens laikmetā? Kad Latvijas teritorijā parādījās pirmās mūra celtnes? Kā izskatījās zemnieku istabā un muižas dzīvojamajā istabā?

Arī 14. marta nodarbība "Latviešu gadskārtas: pavasari gaidot", kas sāksies 12.00, paredzēta sākumskolas vecuma bērniem. Tajā tiks stāstīts, kādi gadskārtu ieražu godi svinami pavasarī, kad diena un nakts ir viena garuma, un kāda bija zemnieku ēdienkarte pavasarī.

15. martā plkst. 12.00 paralēli notiks divas **nodarbības "Gatavošanās eksāmenam vēsturē". Tēma "20. gadsimta vēstures atkārtošana"** tiks apskatīta, balstoties uz 20. gadsimta notikumu atspoguļojumu slaidrādē. Norises vieta – muzeja Konferenču zāle 4. stāvā. **Savukārt nodarbība "No vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām"** ritēs ekspozīcijas zālēs. Aizpildot darba lapas, skolēni atkārtos vēstures stundās gūtās zināšanas un sistematizēs tās. Mērķauditorija – 9. un 12. klašu skolēni.

15. martā pēc nodarbības, no plkst. 14.00 līdz 16.00, skolēni aicināti papildināt Gadsimta albumu, tāpēc lūdzam laikus apskatīt ģimenes albumus un izvēlēties fotogrāfijas, kas vēsta par savu laiku, cilvēkiem un vietām! Muzeja Konferenču zālē būs iespēja ieskenēt līdzpaņemtos attēlus, papildinot fotogaleriju topošās muzeju kopizstādes "Latvijas gadsimts" mājaslapā www.latvijasgadsimts.lv.

16. martā plkst. 12.00 uz nodarbību "Mana Latvija" tiks gaidīti sākumskolas skolēni: apskatot fotogrāfijas un muzeja priekšmetus, bērni uzzinās par to, kā pirms simts gadiem tapa Latvijas valsts un kādi ir tās simboli.

Attēlā: Skats nodarbībā skolēniem, ko vada LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta vadītāja Astrīda Burbicka. Foto: Roberts Kaniņš.

Patstāvīgus un neatkarīgus vēstures interesentus aicinām iepazīties ar muzeja ekspozīciju, to **apmeklējot individuāli**. No otrdienas līdz piektdienai laikā no 10.00 līdz 17.00 mazākie muzeja viesi varēs meklēt muzeja eksponātus dažādās krāsās, bet pirmās klases skolnieki – nostiprināt alfabēta zināšanas, uzdevumu lapās ierakstot muzejā redzamos priekšmetus ar konkrēto sākumburtu.

Pieteikšanās brīvlaika nodarbībām nav nepieciešama. Šīs nodarbības nav paredzētas organizētām klašu grupām. Gan brīvlaika nedēļas piedāvājums, gan citas muzeja izglītojošās nodarbības un ekskursijas pieejamas jebkurā dienā, izņemot pirmdienas, iepriekš piesakot apmeklējumu pa tālruni 67221357 un vienojoties par vēlamo laiku. Dalība pasākumā/ieejas maksa muzejā skolēniem ir 0,75 eiro, bet pavadošajām personām: studentiem un pensionāriem 1,50 eiro, pieaugušajiem – 3 eiro.

Attēlā: Skats bērnu nodarbībā. Foto: LNVM.

NO LĀČĀDAS LĪDZ ZĪDA KLEITAI

17. martā 12.00 Latvijas Nacionālā vēstures muzeja pamatekspozīcijā notiks jau trešā nodarbība pirmsskolas un sākumskolas vecuma bērniem. Šoreiz nodarbības tēma būs "Apģērbs".

Jau sākot no akmens laikmeta, mūsu tālajiem priekštečiem apģērba funkcija bija pasargāt cilvēka ķermeņa pasargāšana. Senie cilvēki no nomedītajiem dzīvniekiem izmantoja ne tikai gaļu, lai nodrošinātu sev iztiku, bet arī apstrādāja un valkāja ādas, lai paglābtu ķermeni no aukstuma. Drīz šai pirmatnējai funkcijai pievienojās dekoratīvā un statusu apliecinošā. Gadu tūkstošu laikā tērpi mainījušies, pilnveidojušies, dažādojusies to veidošanas tehnika, izejmateriāli un valkāšanas veids.

Nodarbībā bērni kopā ar gidi iepazīs dažādu laika posmu tērpus, uzzinās par to darināšanas tradīcijām. Tiks apskatīts akmens laikmeta bagātās sievietes tērps, nodarbības dalībnieki noskaidros, no kā sastāvēja dzelzs laikmeta meitenes apģērbs un kā ģērbās bērni, ceļos laikā līdz 18. gadsimtam un uzzinās, cik kleitu skapī vajadzēja būt turīgu vecāku meitai. Varēs pavērot, vai tiešām latviešiem tik ļoti raksturīga pelēkā krāsa tautas tērpā un aksesuāros, izsekot, kā apģērbs attīstījās tālāk, un padomāt par to, kas no senču apģērba ir saglabājies un tiek atdzīvināts mūsdienās.

Dalības maksa nodarbībā – ieejas biļete muzejā, ģimenes biļetes cena neatkarīgi no cilvēku skaita – 4 eiro.

Attēlā: Skats LNVM ekspozīcijā "Dzīvesvide un ikdiena 19. gadsimtā un 20. gadsimta sākumā. Foto: LNVM.

MEKLĒJAM APAĻOS UN STŪRAINOS, KUBUS UN CILINDRUS!

Muzeja priekšmetiem pirmkārt ir vēsturiska vērtība, bet tie ir arī ģeometriski un cita veida objekti, tālab 24. un 25. martā pievērsīsim uzmanību to formai. Visas dienas garumā no pulksten 10 līdz 17 ģimenes ar dažādu vecumu bērniem aicinātas piedalīties spēlē muzeja ekspozīcijā – "Formu dārgumu medības".

Abas dienas bērni kopā ar vecākiem, pētot muzeja priekšmetu izskatu un rotājumus, varēs pārbaudīt iemaņas gan ģeometrisko formu (kvadrāts, taisnstūris, trijstūris utt.), gan telpisko ķermeņu (kubs, paralēlskaldnis, piramīda, cilindrs utt.) atpazīšanā. Piemēram, lakats ir kvadrāts, bet, to pārlokot pa diagonāli, tas pārvēršas par trijstūri; villaine ir taisnstūris, bet uz tās izšūti gan trijstūri, gan kvadrāti, gan apļi. Bērniem kopā ar vecākiem muzeja 3. un 4. stāvā būs jāsameklē vismaz sešu dažādu ģeometrisko figūru – kvadrāta, taisnstūra, apļa, ovāla, trijstūra un daudzstūra – atveidojums muzeja priekšmetu veidolā vai uz tiem redzamajos rotājumos. Savukārt tie, kuri jau labi pārzina ģeometriskās formas, varēs nevis meklēt formas plaknē, bet gan saskatīt muzeja priekšmetos stereometriskus, telpiskus ķermeņus, piemēram, globusu kā lodi vai sētuvi kā cilindru, utt. "Formu dārgumu medību" uzdevumu lapu iespējams lejupielādēt no muzeja mājaslapas (www.lnvm.lv) vai saņemt muzejā.

Cik dažādu formu vari sameklēt latviešu tautastērpos un to greznojumos? Attēlā: Skats LNVM ekspozīcijā "Zemnieku tradicionālais dzīvesveids 19. gadsimtā". Foto: Valters Lācis.

24. un 25. martā dalības maksa spēlē – ieejas biļete muzejā (ģimenes biļetes cena – 4 eiro). Nākamā un noslēdzošā spēle muzeja ekspozīcijā – "Medības krustu šķērsu" – notiks 28. un 29. aprīlī.

DEKORATĪVIE GLEZNOJUMI UZ PŪRA LĀDĒM UN SKAPJIEM

27. martā 18.00 uz Vēlo otrdienu pasākumu aicinām tos, kurus interesē seno latviešu mēbeles, to darināšana un dekorēšana. Mākslas vēsturniece, Dr. art. Inese Sirica lekcijā apskatīs gleznojumus uz pūra lādēm un skapjiem.

Pūra mēbeles, tāpat kā pūra tekstīlijas, savulaik veidoja sevišķi greznas. 18. un 19. gadsimta Eiropas kultūrā modē bija krāsotas un dekoratīvi apgleznotas mēbeles. Zemnieku kultūrā gleznotajos motīvos atklājas latviešu gaume un motīvi, kas simbolizē veiksmīgu laulības dzīvi. Piemēram, uzgleznots stārķis norādījis uz bērniem svētītu ģimeni, bet gailis apliecinājis čaklu strādāšanu.

Lekcijas apmeklētāji varēs gūt priekšstatu par daudzveidīgo gleznoto motīvu klāstu, kā arī iepazīt lāžu un skapju atšķirības Latvijas novados. Tiks sniegts ieskats pūra mēbeļu izpētes vēsturē, attēlojumā profesionālajā mākslā un Latvijas novadu muzeju kolekcijās. **Ieeja pasākumā – bez maksas.**

Attēlā: Mākslas vēsturniece, Dr. art. Inese Sirica.
Foto no personīgā arhīva.

Attēlā: Pūra lāde. Liepājas apriņķis.
Ap 1799. gadu.
Latvijas Etnogrāfiskā brīvdabas muzeja krājums.

DZINTARS MIRDZ GALERIJĀ CENTRS

Muzejs turpina paplašināt sadarbības projektu robežas – martā muzeja izstāde "Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens" skatāma ļaužu pilnajā iepirkšanās centrā "Galerija Centrs" Rīgā.

Galerijas Rīdzenes ielā izvietotas astoņas planšetes, kas ataino daudzveidīgo dzintara izmantojumu Latvijas teritorijā kopš akmens laikmeta. Izstāde būs aplūkojama līdz 7. martam "Galerijas Centrs" darba laikā – ik dienu no 10.00 līdz 21.00.

Attēlā: izstāde "Dzintars - Baltijas jūras dārgakmens" "Galerijā Centrs".
Foto: LNVM.

SEMINĀRĀ PEDAGOGIEM – LATVIJAS SABIEDRĪBAS LOMA UZ BALTIJAS SKATUVES

Attēlā: Skats no 2017. gada semināra skolotājiem.
Foto: Roberts Kaniņš.

Jau tradicionāli muzejs organizē izglītojošu semināru vēstures un sociālo zinību skolotājiem, lai dalītos LNVM speciālistu pētījumos par kādu noteiktu vēstures periodu vai jautājumu analīzi. Seminārs notiks 14. martā 11.00. Tā saturs veltīts bieži pētītām, bet aizvien interesantām un problemātiskām tēmām – latviešu tautas un nācijas veidošanās, Latvijas sabiedrības priekšstati par savu vietu uz Baltijas politiskās, saimnieciskās un kultūras dzīves skatuves no 19. gadsimta sākuma līdz Latvijas valsts idejai.

Seminārā muzeja speciālisti izvērsīs šādas tēmas:

Cik sena ir latviešu tauta? – LNVM Arheoloģijas departamenta pētnieks, Dr. hist. Vitolds Muižnieks,

Latvieši no zemnieku kārtas līdz nācijai – LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas vadītājs, Dr. hist. Toms Ķikuts,

Latvijas politiskās nākotnes meti 1917. gadā – LNVM Viduslaiku, jauno un jaunāko laiku vēstures nodaļas pētnieks, M. A. Imants Cīrulis,

64 Latvijas muzeju kopizstāde "Latvijas gadsimts": saturs un piedāvājums izglītības iestādēm – LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta vadītāja Astrīda Burbicka.

SKOLAS ŠĶIR JAUNAS LAPPUSES GADSIMTA ALBUMĀ

Jau pēc diviem mēnešiem durvis vērs Latvijas muzeju vērienīgā kopizstāde "Latvijas gadsimts". Daļa šī projekta ir virtuālā fotogalerija Gadsimta albums, kas kopš 2017. gada novembra ir skatāma vietnē www.latvijasgadsimts.lv/albums. Patlaban albumā ir 350 privātpersonu un organizāciju pievienotas fotogrāfijas.

Nesen Gadsimta albumu papildināja dažādu izglītības iestāžu fotogrāfijas. Viena no aktīvākajām muzeja ceļojošo izstāžu eksponētājām – Nīcas vidusskola – Gadsimta albumam pievienoja stāstu par skolas apaļo jubileju atzīmēšanas tradīcijām, kad uz svinībām ierodas skolas absolventi, bijušie skolotāji un darbinieki, lai kopā ar tagadējo skolas saimi nosvinētu kārtējo pastāvēšanas desmitgadi. Fotogrāfijā redzama nesenākā apaļā jubileja – 2015. gada 3. oktobrī Nīcas kultūras namā skola svinēja 80. dzimšanas dienu.

Attēlā pa kreisi: Pasākumu vada 1992. gada vidusskolas absolvente, skolotāja Iveta Rone un 2010. gada vidusskolas absolvents Māris Štībelis. Skatuves priekšplānā – sākumskolas skolēni. Fotogrāfijas kreisajā pusē uz ekrāna redzama skolas vecā ēka (arh. I. Blankenburgs), sākotnēji Nīcas valsts pamatskola, no 1957. gada – Nīcas vidusskola. Fotogrāfijas labajā pusē – skolas 1989. gadā tapušais karogs (autore A. Eltermane). Vienkopus uz skatuves atrodas dažādu paaudžu skolas saimei piederīgie. Foto: V. Pelns.

Interesants stāsts saņemts no Rīgas 49. pirmsskolas izglītības iestādes. Tās direktores Vinetas Jonītes 1930. gadu fotogrāfijas būs skatāmas izstādē "Latvijas gadsimts", bet Gadsimta albumam tika pievienots stāsts par tradīcijas atdzimšanu mūsdienās.

1938. gadā bērnudārzam Rīgā, Valmieras ielā 24 Rīgas Aizgādības valde dāvināja no auduma darinātus valsts karodziņus. Turpmākajos gados kopā ar karodziņiem dāvināja albumus, grāmatas, porcelāna tasītes un apakštasītes ar svētku simbolu karoga krāsās. 1938. gada fotogrāfija iedvesmoja Rīgas 49. pirmsskolas izglītības iestādes pedagogus, tādēļ kolektīvs turpina šo tradīciju.

Attēlā pa labi, augšā: Rīgas 49. pirmsskolas izglītības iestādes kolektīvs valsts svētku reizē kopīgi fotografējas ar karodziņiem rokās. 2014. gads.

Attēlā pa labi, lejā: Uzsākot Latvijas Republikas simtgadi, karodziņus bērniem dāvināja un kopējā fotogrāfijā redzams Aizsardzības ministrs Raimonds Bergmanis. 2017. gads.

Turpinājums – nākamajā lappusē.

SKOLAS ŠĶIR JAUNAS LAPPUSES GADSIMTA ALBUMĀ

Turpinājums no 7. lpp.

Gadsimta albumu papildinājušas arī Rīgas Stila un modes tehnikuma Fotogrāfu nodaļas audzēknes ar savām fotogrāfijām. Šie attēli kuplina mūsu nesenās pagātnes fotoliecību klāstu ar topošo profesionāļu skatījumu uz Latvijas dabu, konkrēti, mežu un nozīmīgām vietām Latvijā – pieminekli "Vienoti Latvijai" un Pļaviņu HES.

Attēlā pa labi: Skats no augšas uz Rīgas HES. Foto: Natālija Kravčenko, RSMT.

Attēlā lejā: Mirklis no pastaigas Rēzeknē – darbs ar nosaukumu "Vienoti Latvijai". Foto: Ramona Linda, RSMT.

Liels paldies visiem, kuri jau pievienojuši fotogrāfijas Gadsimta albumam! Īpaši pateicamies Nīcas vidusskolas muzeja vadītājai Sandrai Pankokai un Rīgas 49. pirmsskolas izglītības iestādes direktorei Vinetai Jonītei, kuras ir pievienojušas sevis pārstāvēto mācību iestāžu vēsturi fotogrāfijās. Priecājamies arī par Rīgas Stila un modes tehnikuma audzēknēm Agnesi, Ramonu un Natāliju un viņu pedagogiem!

Aicinām arī citas mācību iestādes iesaistīties Gadsimta albuma veidošanā – Latvijas vēstures panorāmu veido attēli gan ar nozīmīgiem notikumiem iestādes dzīvē un ar audzēkņu veikumu, apzinot interesantākās ainas no dzimtu vēstures, gan mācību procesa ietvaros radītās mūsdienu fotogrāfijas.

Turklāt skolēnu brīvlaikā būs iespēja apvienot muzeja apmeklējumu un Gadsimta albuma papildināšanu: 15. martā no plkst. 14.00 līdz 16.00 LNVM Konferenču zālē būs iespēja ieskenēt līdzpaņemtās fotogrāfijas (skaitā līdz 3) un kopā ar īsu aprakstu pievienot albumam. Vairāk par muzeja piedāvājumu brīvlaika nedēļā lasiet Ziņneša 4. lappusē.

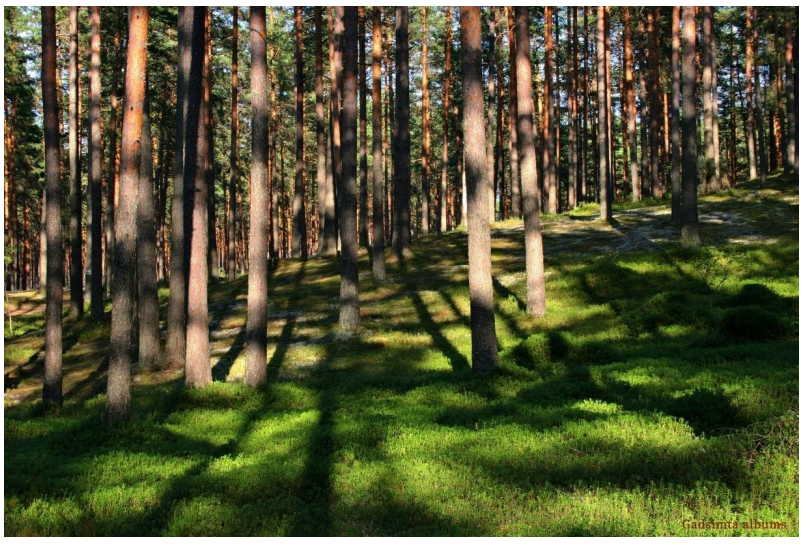

Attēlā pa labi: Darbs "Meži – tā ir lielākā Latvijas dabas bagātība. Kopsim un saudzēsim tos!"
Foto: Agnese, RSMT.

Publikāciju sagatavoja Ilze Miķelsone.

UNIKĀLS DZĪVES CEĻŠ KINOLENTĒ

Attēlā: Filmas reklāmas plakāts. (Avots: www.vfs.lv)

16. martā LNVM Tautas frontes muzeja nodaļā tiks demonstrēta režisora Andreja Verhoustinska filma "Lidija" un apmeklētājiem būs iespēja tikties ar filmas galveno varoni Lidiju Doroņinu-Lasmani – unikālu personību Latvijas vēsturē. Pasākuma sākums – 17.00.

Lidija Doroņina-Lasmane pārdzīvojusi trīs cietuma un lēģeru termiņus – kopumā četrpadsmit nebrīves gadus, tomēr tie nav spējuši sagraut viņas principus un pārliecību, ticību brīvai Latvijai.

Filma galvenās varones gandrīz gadsimtu ilgo dzīves gaitu atklāj 35 minūšu tuvplānā. "Sekojot Lidijas kundzes mūžam, kas laika ziņā ir tikai nedaudz jaunāks par Latvijas Republiku, mēs izstāstām arī Latvijas kā neatkarīgas valsts vēsturi, skatītu caur viena konkrēta cilvēka dzīves gājumu. Turklāt tāda cilvēka, kurš nav baidījies un locījies svešas varas priekšā, bet bijis gatavs upurēt savu personisko brīvību," saka režisors Andrejs Verhoustinskis. Kinolente 2017. gadā saņēma balvu "Lielais Kristaps" īsmetrāžas dokumentālo filmu kategorijā.

PSKP XIX KONFERENCES ATBALSIS MŪSDIENĀS

LNVM Tautas frontes muzeja nodaļa, turpinot sadarbībā ar Konrāda Adenauera fondu veidoto sarunu ciklu "Trešā atmoda. 1988. gads. Ko spējām un ko spējam", 22. martā 17.00 aicina uz sarīkojumu "Pret komunistiem vai ar komunistiem toreiz? Radikālas pārmaiņas Maskavas kompartijā un to ietekme sabiedrībā" .

Attēlā: PSKP XIX konferencei veltīta nozīmīte.
Foto: LNVM Tautas frontes muzeja nodaļa.

1988. gada 1.–2. jūnija Rakstnieku savienības paplašinātais plēnums bija veltīts tā paša gada jūnija beigās ieplānotajai PSKP XIX konferencei. Par PSKP liberalizācijas priekšvēstnesi Latvijā kļuva okupācijas varas nespēja aizliegt masu manifestāciju 1941. gada 14. jūnija komunistiskā genocīda upuru piemiņai, ko vadīja toreizējais laikraksta "Padomju Jaunatne" redaktors Andrejs Cīrulis. Manifestācijā uzstājās ne tikai LKP CK sekretārs Anatolijs Gorbunovs, bet arī 1959. gadā represētais un čekas rūpīgi uzraudzītais "nacionālkomunists" Eduards Berklavs.

Sarīkojumā tiks meklētas atbildes uz jautājumiem, vai latviešu komunistu "sadarbībā" ar totalitārās varas monopolistu atmodas pirmsākumos vērojama arī "pretdarbība" un kāpēc 1988. gadā nacionālās pretestības kustības priekšgalā līdzās drosmīgajiem "citādi domājošajiem", bijušiem politieslodzītajiem, *helsinkiešiem* u. c. nostājās arī latviešu komunisti, kas bija ievērojami sabiedrībā un varai šķietami lojāli. Kā tas atbalsojas mūsdienās? Paneļdiskusijā, ko vadīs LU sociālās atmiņas pētnieks, komunikācijas zinātņu doktors Mārtiņš Kaprāns, aicināti piedalīties Rīgas Stradiņa universitātes asociētā profesore Daina Bleiere, PSKP XIX konferences delegāts, tagad diplomāts un politiķis Andris Piebalgs, politologs Ivars Ījabs, bijušais Toronto Tautas frontes atbalsta grupas organizators Valdis Liepiņš.

MANTOJUMS UN PROFESIONĀLA ZIŅKĀRE

Attēlā: Izstādes afiša.

28. martā 17.00 LNVM Dauderu nodaļā tiks atvērta jauna izstāde – Ivonnas Zīles gleznu cikls "Mantojums". Cikls sākts pirms septiņiem gadiem, to veido klusās dabas, interjeri un gleznojumi, kas tapuši, izmantojot mākslinieces ģimenes melnbaltās fotogrāfijas.

Pirmie mākslinieces darbi tapa, kārtojot aizgājušo vecvecāku lietas. Nemanot tās pašas salikās kompozīcijās, grupās, izraisot bērnības atmiņu uzplūdus un gluži profesionālu ziņkāri – cik saistoši būtu gleznot šos priekšmetus, kas ikdienā vairs netiek lietoti? Atbilde izvērtās aizraujošā gleznošanas spēlē, kas mākslinieci atklāja klusās dabas žanru.

Gluži kā savulaik itāliešu klusās dabas meistara Džordžio Morandi gleznās, kurās attēloti mākslinieka rūpīgi vāktie priekšmeti, Ivonnas Zīles klusajās dabās ir redzami līdzīgi krāti un atlasīti priekšmeti, kas šķituši saistoši ar savu estētiku, izaicinot meklēt jaunu piegājienu gleznošanas procesā gan kolorīta un formas, gan stilizācijas interpretācijā.

No iepriekšējām paaudzēm mantotie priekšmeti klusējot vēsta par nezināmiem ceļojumiem, ikdienas gaitām, vaļaspriekiem, jubilejām, priekiem un bēdām, mazajām un lielajām dzīves traģēdijām, kas zudušas līdz ar to īpašnieku aiziešanu citā saulē. Vienlaikus "Mantojums" ir ne tikai sentiments pēc zuduša laika un cilvēkiem, bet arī nemitīgi aktuālais jautājums par cilvēka dzīves jēgu, par to, kas paliek pēc mums.

FEBRUĀRA PASĀKUMI: ĻAUŽU IKDIENA DAŽĀDOS LAIKOS

Muzeja rīkotajos pasākumos februārī dominēja vairākas tematiskās līnijas, kas bija saistītas galvenokārt ar dažādos gadsimtos Latvijā dzīvojošo ļaužu ikdienas norisēm: telpu apgaismošanu, apavu darināšanu, dažādu mācību un rakstītprasmes apgūšanu, kā arī ar pasaules politisko notikumu iespaidu uz topošās nācijas veidošanos.

Attēlā: Ekskursiju pamatekspozīcijā par tēmu "Livonijas laiks" vadīja LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta vadītāja Astrīda Burbicka. Foto: LNVM.

Attēlā: Par seno ļaužu dzīvi akmens un bronzas laikmetā varēja uzzināt nodarbībā ģimenēm 10. februārī. Foto: LNVM.

Attēlā: Rīgas Juglas vidusskolas 4. c klases skolēni 15. februārī viesojās nodarbībā "Senā skola", ko vadīja muzejpedagoģe Santa Cerbule. Foto: Baiba Vītola, Rīgas Juglas vidusskola.

Attēlā: 17. februārī bērni devās pastaigā pa LNVM ekspozīciju, pievēršot uzmanību dažādu laiku gaismekļiem. Pasākumu vadīja LNVM Muzejpedagoģijas un izstāžu departamenta vadītājas vietniece Zane Lāce. Foto: LNVM.

Attēlā: Šī gada jaunums – dārgumu medības muzejā – februārī notika jau otro reizi, šoreiz pulcējot burtu meklētājus. Foto: LNVM.

Attēlā: 27. februāra vakarā muzejā notika Dr. art., latviešu vēstures pētnieces Ievas Pīgoznes lekcija "Apavi latviešu tradicionālajā apģērbā". Foto: LNVM.

MARTS
PAMATINFORMĀCIJA

LATVIJAS NACIONĀLAIS VĒSTURES MUZEJS (LNVM)

ir trešais vecākais muzejs Latvijā un vienīgais Latvijas vēstures muzejs pasaulē. Kopš dibināšanas 1869. gadā LNVM ir kļuvis par lielāko latviešu tautas muzejisko vērtību krātuvi – tā kolekcijās ir vairāk nekā miljons priekšmetu: arheoloģiskajos izrakumos iegūtas senlietas, rotu un monētu depozīti, tautastērpi, tradicionālie darbarīki, tautas lietišķās mākslas darinājumi, sadzīves priekšmeti, fotogrāfijas, dokumenti, kartes, gravīras, gleznas u. c. Latvijas vēstures liecības.

Muzeja misija ir Latvijas valsts un tautas interesēs vākt, saglabāt, pētīt un popularizēt visu laiku Latvijas un pasaules garīgās un materiālās kultūras liecības ar arheoloģijas, etnogrāfijas, numismātikas, vēstures vai mākslas vēstures nozīmi. LNVM organizē izstāžu darbību Latvijā, veido ceļojošās izstādes, sadarbojas ar Latvijas skolām, iestādēm, izdod rakstu krājumus un citas publikācijas.

Pēc Rīgas pils renovācijas uzsākšanas un postošā ugunsgrēka 2013. gada jūnijā LNVM pamatekspozīcija un izstādes atrodas pagaidu telpās – namā Brīvības bulvārī 32 (kopš 2014. gada 15. maija), savukārt muzeja krājums ir izvietots telpās Lāčplēša ielā 106, kur strādā administrācija un muzeja speciālisti. Pēc Rīgas pils renovācijas muzejs plāno atgriezties vēsturiskajā mājvietā Rīgas pilī, savukārt krājumu pārcelt uz jaunajām muzeju krājuma telpām Pulka ielā.

Latvijas Nacionālā vēstures muzeja nodaļas ir Tautas frontes muzeja nodaļa un Dauderu nodaļa.

http://www.lnvm.lv
facebook.com – Latvijas Nacionālais Vēstures Muzejs
twitter.com/LV_vest_muzejs
https://www.instagram.com/Nacionalais_vestures_muzejs/

TAUTAS FRONTES MUZEJA NODAĻA

ir viena no Latvijas jaunāko laiku vēstures liecību krātuvēm, kurā atrodams unikālu priekšmetu un dokumentu kopums. Tas vēstī par Latvijas tautas neatkarības centieniem 20. gadsimta nogalē, kas tautas atmiņā iemūžināta kā Trešā atmoda. Muzejs glabā vēsturiskās liecības par lielāko Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas perioda tautas kustību – Latvijas Tautas fronti, atainojot Atmodas laika vēsturiskos procesus, notikumus un dalībniekus.

twitter.com – frontes_muzejs_LNVM
facebook.com – LNVM Tautas frontes muzejs

DAUDERU NODAĻA

izvietota vēsturiskā ēkā Sarkandaugavā – bijušā "Waldschlösschen" īpašnieka Ādolfa fon Bingnera ģimenes villā. No 1937. līdz 1940. gadam tā kalpoja par Valsts un Ministru prezidenta Kārļa Ulmaņa vasaras rezidenci. Pateicoties trimdas mecenāta un kolekcionāra Gaida Graudiņa ieinteresētībai, 1990. gadā tika izveidots Latvijas Kultūras muzejs "Dauderi". 2010. gadā muzejs kļuva par LNVM nodaļu. Dauderu nodaļa ne vien piedāvā izstādes un nodarbības, bet arī izīrē telpas un brīvdabas teritoriju dažāda rakstura pasākumiem.

facebook.com/dauderi.lnvm

ZIŅNESIS
www.lnvm.lv

© Latvijas Nacionālais vēstures muzejs, 2018